

Tausta ja yleiskuvaus	Keskeiset hyödyt
-----------------------	------------------

Kymenlaakson logo

Kymenlaaksossa on korkea palvelutarve ja taloudellinen tilanne on haastava. Näin ollen Kymenlaakso on sosiaali -ja terveyspalvelujen järjestämisen näkökulmasta myös ongelmallinen. Alueella väestön palvelutarve on suuri, syntyvyys vähäistä ja ikääntyneiden osuus väestöstä on maan suurimpia. Väestöstä yli 80 prosenttia asuu Kotkan ja Kouvolan kaupungeissa, joiden väestön väheneminen on ollut ja tulee ennusteen mukaan olemaan merkittävää. Kymenlaakson elinkeinorakenne on muovautunut 2000-luvulla erityisesti metsäteollisuuden rakennemuutoksen myötä. Työttömyys on monimuotoista, ja syrjäytymisvaarassa olevia nuoria aikuisia on suhteellisesti maan eniten. Tämän johdosta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisääminen ja varhainen puuttuminen havaittaviin ongelmiin on strategisena tavoitteena merkittävä.

Kymenlaakson logo

Investoinnissa 2; Ennaltaehkäisevä monialainen palvelukonsepti ja toimintamalli asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tehtiin toimia kohden Hyvinvointialueen strategian mukaisesti. Ilman suunnitelmallista ja tavoitteet asettavaa palvelukonseptia tavoitteisiin on haastavaa päästä. Kyseinen kokonaisuus on tärkeä myös sen vuoksi, että hyvinvoinnin ja terveydenedistäminen yhdistää Hyvinvointialueen, Kuntien ja kolmannen sektorin toimijat.

Kymenlaakson logo

Hyvinvointialueen toiminnassa on erityisesti kiinnitettävä huomiota varhaiseen tunnistamiseen ja ohjaukseen. Lisäksi on huomioitava myös asiakasryhmät, joilla palvelutarvetta jo on, mutta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimilla voidaan vaikuttaa toimintakykyä tukevasti ja elämänlaatua parantavasti.

Tavoitteet

Hankesuunnitelmaan oli kirjattu seuraavat tavoitteet. Pitkän aikavälin tavoite vuosille 2023–2025 on koota Kymenlaakson sosiaali- ja terveyspalveluiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaiskonsepti. Käyttöön otetaan ennaltaehkäisevä monialainen palvelukonsepti ja toimintamalli hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi yhteistyössä kuntien ja järjestöjen kanssa. Monialaisella palvelukonseptilla tarkoitetaan konseptia sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä ennen sote-palveluita, mutta myös sote-palveluiden asiakkuuden aikana. Riskiryhmät tunnistetaan ja heidät pystytään ohjaamaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteiden piiriin. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, ennaltaehkäisyn, itsehoidon sekä ohjauksen toimintamallit otetaan käyttöön sote-keskuksissa. Toimintamallin käyttöönoton myötä erilaiset palvelut ja ratkaisut ovat helpommin asukkaiden löydettävissä.

Kymenlaakson logo

Kokonaiskonseptia tuetaan siihen rakenneuudistushankkeessa käyttöönotetuilla elintapaohjauksen palvelutarjottimella. Ensimmäisen versio, Kymenlaakson Elma, elintapaohjauksen palvelutarjottimesta https://elma.kymsote.fi on toteutettu yhteistyössä kuntien ja 3. sektorin toimijoiden kanssa. Tavoitteena oli vuoden 2022 aikana jatkaa alustaan kohdistuvaa yhteiskehittämistyötä ja näin vahvistaa ongelmien varhaista tunnistamista. Samalla palvelutarjottimelle liitettäisiin uusia palvelupolkuja esim. kulttuurihyvinvoinnin, liikunnan sekä luonnon ohjauspolut. Kehitystyön kohteena oli mm. liikuntaläheteratkaisu, joka mahdollistaa jatkossa kuntien liikuntaneuvojien osallistamisen tulevalle asiakaspolulle.

Tämän lisäksi kokonaiskonseptia oli tarkoitus tukea Duodecimin kehittämän terveyshyötyarvion käyttöönoton pilotoinnilla, joka tukee digitaalisen hoitopolun toteutumista erityisesti alueellisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen edellyttämän ennaltaehkäisevän toiminnan palveluohjauksen ja palvelun kohdentamisen välineenä. Tiedolla johtamisen näkökulmasta terveyshyötyarvio olisi tukenut päätöksentekoa väestötasoisessa toimenpiteiden kohdentamisen suunnittelussa. Asiakastyössä sen avulla olisi tunnistettu riskissä olevia asiakkaita, jotka sitten ohjataan heille tarkoituksenmukaisten palvelujen piiriin niin sosiaali- ja terveydenhuoltoon, kuntien palveluihin kuin myös kolmannelle sektorille.

Tavoitteet saavutettiin osittain. Hyte –palvelukonsepti ja palvelutarjottimen jatkosuunnitelmat valmistuivat. Läheteratkaisujen osalta toteutus ei valmistunut. Syynä oli lyhyt hankeaika ja sopimuksien viivästyminen. Sopimustekniset asiat ja tietosuojaan sekä rekisterinpitäjyyteen liittyvät selvitykset kestivät niin pitkään, että lähetteiden käyttöönotto siirtyi vuodelle 2023. Käyttöönottoon liittyviä määrittelyitä sekä muita valmisteluja tehtiin kuitenkin niiltä osin mitä vuoden 2022 lopussa ehdittiin.

Kymenlaakson logo

Terveyshyötyarvion käyttöönottoa ei toteutettu. Määrittelytyötä ja käyttöönoton suunnittelua toteutettiin 6–10/2022. Terveyshyötyarvion käyttöönoton suunnittelua ei jatkettu, koska lokakuussa saimme Sosiaali- ja terveysministeriön ohjeistuksen Terveyshyötyarvio-työkulun käytöstä ja kehittamisestä Suomen Kestävän kasvun ohjelman rahoituksella.

Tuotokset

Kymenlaakson hyvinvointialueen nimetyt edustajat ovat osallistuneet valtakunnalliseen kehittämistyöhön laadittujen kansallisten aikataulujen mukaisesti. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelukonseptin suunnitelman määrittelytyötä on jatkettu kansallisessa ohjauksessa. Alueiden väliset yhteistyötapaamiset ovat toteutuneet yhteisesti sovittujen aikataulujen mukaisesti. Palvelutietovarantoon liittyvää kirjallista Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen koordinoimaa tehtävää varten on tehty selvitystyötä.

Kymenlaakson logo

Alueellinen Hyte –palvelukonsepti valmistui hankekauden aikana. Alueellisen palvelutarjottimen jatkokehityksestä on tehty suunnitelmat. Tavoitteena on saada palvelutarjotin myös osaksi Hyvinvointialueen verkkosivuja ja näin tuoda ne kuntalaisten helposti saavutettavaksi.

Kymenlaakson logo

Kliinikon työpöydän käyttöönottoon ja hyödynnettävyyteen liittyvää suunnittelu ja määrittelyä on tehty osana hyvinvoinnin- ja terveyden edistämistyötä. Samoin liikuntalähetteen käyttöönoton valmisteluita ja määrittelyitä saatiin valmiiksi, vaikka käyttöönotto siirtyikin vuodelle 2023.

Kymenlaakson logo

Toisen vaiheen hankehakemuksen toteuttaminen on myös tuotoksena huomioitava, koska tehtiin tämän hankkeen aikana ja siitä saatujen tulosten pohjalta.

Kymenlaakson logo

Hankepäätöksessä määritettyihin indikaattoreihin on vastattu edistämällä liikunta- ja hyvinvointilähetteiden käyttöönottoa sekä osallistumalla ehtojen mukaisesti kansalliseen kehitystyöhön

Keskeiset hyödyt

Hyte - palvelukonseptin valmistuminen sekä kansalliseen kehittämistyöhön osallistuminen ovat osoittaneet hyödyllisyytensä jo käytännössä. Konsepti antoi hyvän pohjan aloittaa työ Hyvinvointialueella. Samoin hyvinvointilähetteiden käyttöönotto saadaan toteutettua tehdyn pohjatyon avulla helposti. Molempien kokonaisuuksien osalta hyödyt konkretisoituvat niin kuntalaisille kuin ammattilaisillekin.

Kymenlaakson logo

Palvelutietovarantoon liittyneen selvitystyön tuloksena Hyvinvointialueen palvelutietovarannon tilannekin on tullut näkyväksi. Tämän myötä myös Hyvinvointialueen tietojen päivittämiseen ja hallintamallin luomiseen tullaan tekemään toimia.

Kymenlaakson logo

Pidemmän aikavälin vaikutukset tulevat konkretisoitumaan Hyte - palvelukonseptin toteuttamisen myötä. Ohjautuminen kevyempiin palveluihin tehostuu ja kuntalaisten tietoisuus yleisesti hyvinvointia edistäivistä palveluista laajenee. Lisäksi jo palveluiden piirissä olevat asiakkaat ohjautuvat kevyempiin palveluihin, joka edistää heidän kokonaisvaltaista hyvinvointiansa ja auttaa pitämään toimintakykyä yllä. Näin ollen tarve raskaammille palveluille vähenee.

Riippuvuudet

Kokonaisuuden toteuttamisella on hanketoiminnan osalta riippuvuuksia Tulevaisuuden Sotokeskus -hankkeeseen sekä ICT- muutosrahoitukseen.

Kymenlaakson logo

Tulevaisuuden sote- keskus -hankkeen aikana on tehty hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen kehittämistä. Osana tätä kehittämistyötä sekä palvelutuotannon tarpeista on muodostunut käsitys tarvittavasta jatkokehityksestä koko Hyte -kokonaisuuden osalta.

Kymenlaakson logo

ICT- muutosrahoituksen kanssa on yhteistyössä pyritty saamaan hyvinvointilähetteiden kokonaisuus toteutetuksi. Tässä on toteutettu yhteistyötä teknisten ratkaisujen osalta ja jaettu resurssia, jotta kokonaisuus saataisiin edistettyä. Saman hankkeen kanssa yhteistyötä tehdään myös Palvelutietovarannon osalta. Hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen kokonaisuudessa on tehty selvitystä ja samalla on suunniteltu ICT- muutosrahoituksen kanssa yhteistyössä toteutettavan Hyvinvointialueen Palvelutietovarannon tietojen hallintamalli. Tällä hetkellä Hyvinvointialueen palvelutietovarannon tiedot ovat vajavaisia ja vanhentuneita useissa palveluissa. Samoin tässä kokonaisuudessa on jaettu resursseja molempien hankkeiden tarpeisiin.

Kymenlaakson logo

Palvelutuotannossa tapahtuva kehitystyö on huomioitu kokonaisuudessa. Kaikki kehittäminen ei tapahdu hankkeissa ja esimerkiksi palvelutuotannon toiveista on aloitettu suunnittelemaan ja koostamaan Hyte -tietoa yhteen paikkaan, jotta tämä helpottaisi ammattilaisen työtä hänen ohjatessaan asiakasta.

--